

Beknopt verslag/conclusies van de commissie Bestuur & Middelen van de gemeenteraad Emmen op donderdag 4 december 2008, aanvang 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer G.J. Horstman
Commissiegriffier	:	de heer A.S. Heine
Collegeleden	:	de heer C. Bijl, mevrouw M.H. Thalens-Kolker, de heer G. Evenhuis, de heer H.G. Jumelet, de heer J. Holman, de heer A.J. Sleeking en de heer J. Kuper
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)
De raadsleden	:	De heer A.W.J. Schoo (DOP), de heer D.J. Douwstra (BGE), de heer R. van der Weide (BGE), de heer W.W.W. Halm (BGE) (<i>tot 22.07 uur</i>), de heer G.H.H. Linnemann (BGE), mevrouw M.J. Meulenbelt (PvdA), mevrouw Y.J. Boxem-Klein (PvdA), de heer H. de Jonge (PvdA) (<i>tot 22.07 uur</i>), de heer J.H. de Wildt (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), de heer L. Oosting (PvdA) (<i>tot 22.07 uur</i>), de heer H. Boers (PvdA), de heer P.D. Spreeuwers (PvdA), de heer A. Boer (PvdA), de heer J.H.G. Sulmann (PvdA) (<i>tot 22.07 uur</i>), mevrouw J. Zinnemers-Warmolts (PvdA) (<i>tot 22.07 uur</i>), mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic (PvdA), de heer A.J. Goudriaan (PvdA) (<i>tot 22.07 uur</i>), de heer W.O. Meijer (PvdA), mevrouw Z.S. Huising-Oldengarm (CDA), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer L.T. Pekelsma (CDA), de heer T.D. Reitsma (CDA), de heer J.H. Wittendorp (CDA), de heer B.D. Wilms (CDA), mevrouw F.I. van Wieren-Bolt (CDA), de heer R.A.J. Kalmeijer (SP), de heer B.J. Hoekstra (SP), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer J. Dijkgraaf (GroenLinks), de heer T. Eerenstein (VVD), mevrouw T. Houwing-Haisma (VVD), de heer R.R. Ripassa (VVD), mevrouw R.G. Logtenberg (VVD), de heer J. Engberts (ChristenUnie) en de heer H. Huttinga (ChristenUnie).

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Horstman opent de vergadering om 19.32 uur en heet het (voltallige) College en (voltallige) raad welkom i.v.m. agendapunt 6. De commissie gaat ermee akkoord dat dit punt als eerste aan de orde komt. De agenda wordt hierna vastgesteld.

2. Presentatie: n.v.t.

3. Spreekrecht

De heer Witter (Vereniging Vrienden van De Muzeval) spreekt in. Het combiproject dieren-tuin-theater biedt Emmen prachtige toekomstplannen met een markante theaterlocatie. Alle respect voor het verzette werk, de Vrienden zijn onder indruk van uitgebreide financiële onderbouwing. De locatie vergt hoogwaardige theaterarchitectuur. Hoe wil het College dit realiseren? Worden er meerdere architecten uitgenodigd? Komt er een prijsvraag? Heeft de bevolking hierin

iets te kiezen, want het theater is toch van alle inwoners? Behalve klankbordgroep voor invulling dierentuinterrein staat niets in de stukken over inspraak bij het theater: het communicatieplan gaat alleen over sponsors. Worden ook de amateuroneelverenigingen en de grote gebruikers (bijv. Reisopera) bij de theaterbouw betrokken? In Almelo is de orkestbak te klein gebleken voor de Reisopera. Dat zal in Emmen niet gebeuren, toch alvast een waarschuwing. De samenwerking met de dierentuin biedt mogelijkheden, maar ook beperkingen. De Vrienden maken zich gezien de voorlopige schetsen zorgen over de vormgeving van het theater. Dat heeft behoefte aan een eigen gezicht qua entree en inrichting. Tot slot wensen de Vrienden het College veel succes toe met de realisatie van dit omvangrijke project.

PvdA vraagt waar de angst zit voor vermenging met de dierentuin.

De heer Witter noemt de vele voorlopige schetstekeningen die voorbij zijn gekomen. Op een daarvan stonden dierenafbeeldingen, die een onrustige indruk gaven. Een theaterzaal moet een neutrale inrichting hebben die de aandacht van de bezoekers niet te veel afleidt. In de rest van het gebouw zou die afleiding wel kunnen komen, maar niet in de zaal zelf.

SP vraagt hoe de Vrienden erbij komen dat de theaterbezoekers geen behoefte zouden hebben aan invloeden van de dierentuin. Volgens **SP** is die behoefte er wel.

De heer Witter zegt dat bezoekers 's avonds naar een theatervoorstelling gaan. Bezoek aan een dierenpark is voor andere momenten.

CDA vraagt of de Vrienden ook de jeugd missen bij de inspraak.

De heer Witter zegt dat de jeugd wel was vertegenwoordigd in de klankbordgroep voor de dierentuin. Maar voor de rest van de plannen heeft men geen ideeën over inspraak vernomen.

De heer Boels (Ondernemersvereniging Emmen Vlinderstad) spreekt hierna in. Allereerst haalt hij een krantenartikel aan waarin staat dat Emmen en Meppel het breedste winkelaanbod hebben. Vlinderstad is blij met de voorgenomen ontwikkelingen waar heel Zuidoost-Drenthe van zal meeprofiteren. De middenstand hoopt daarom nadrukkelijk tijdig van de precieze invulling (bouwtraject met planning) te vernemen. Hierop moet men immers tijdig kunnen inspelen. Wanneer gaat het project van start? Een jaartal ontbreekt in het voorstel. Hoe lang gaat het project in zijn totaliteit duren en wordt de middenstand op de hoogte van de voortgang gehouden? Wordt nagedacht over de goede bereikbaarheid van Emmen-Centrum, m.n. De Weijert in relatie tot het feit dat de economische slagader de Hondsrugweg er voor langere tijd uitligt? Hoe wordt het centrum aantrekkelijk gehouden voor de consument tijdens de bouwfase? Hoe worden negatieve effecten voor werkgelegenheid en omzetzaling voorkomen? Is een bijdrage uit de ondernemersondersteuning te verwachten? Detailvragen zal Vlinderstad stellen tijdens het regelmatige overleg met College en ambtelijk apparaat. Vlinderstad raadt aan van het binnenplein een gezellige ontmoetingsplaats te maken, ook als er geen activiteiten worden georganiseerd en/of gedurende vakantieperiodes. Vlinderstad rekent op support vanuit de gemeente voor het voor de Emmen middenstand complexe en langdurige traject.

CDA vraagt naar goede ideeën van Vlinderstad over de bereikbaarheid tijdens de bouw.

De heer Boels zegt dat men die op dit moment nog niet heeft, omdat men niet precies weet hoe het plan en zijn tijdsfasering eruit komt te zien. Wel is duidelijk dat de Hondsrugweg cruciaal zal zijn voor de bereikbaarheid.

6. Bespreken B-stukken

6A. Project Centrumontwikkeling Dierenpark-Theater Emmen + bijlage RIS.3332 + persbericht RIS.3333 (B5)

Voorzitter Horstman stelt voor dit punt niet via duale debattering te bespreken, maar in twee termijnen. Hierin kan de commissie zich vinden.

Eerste termijn

PvdA noemt de plannen ambitieus en omvangrijk. Op vervolg- c.q. detailplannen zal de fractie later nog terugkomen. O.b.v. de voordracht heeft PvdA de volgende vragen:

1. Een goede risicoanalyse- en beheer is onontbeerlijk bij dit ambitieuze project. Wanneer is een risicoparagraaf te verwachten?
2. Waar bestaan de proces- en voorbereidingskosten precies uit?
3. In hoeverre is het gemeentelijke projectbureau qua sterkte op zijn taak berekend?
4. Wanneer zijn nieuwe ideeën te verwachten over de invulling van het theater? De laatste daten alweer van december 2007.
5. Is er al duidelijkheid over het personeel in de nieuwe constructie? Het voorstel gaat alleen in op het programma van eisen.
6. De daadwerkelijke invulling van de middelen is volgens het voorstel pas in 2013 aan de orde, maar PvdA ziet dit liever eerder. Wanneer is dat mogelijk?
7. Wat is of wordt gedaan met de suggestie van de PvdA om een cultuurraad in te stellen?
8. In hoeverre leveren de plannen een oplossing voor de noord-zuid doorstroom van het verkeer?
9. Is het doortrekken van de tunnel tot aan de Van Schaikweg een reële optie?
10. In hoeverre is een *bypass* van de Hondsrugweg een optie en welke mogelijkheden zijn hiervoor?
11. Welke garanties kan het College geven m.b.t. de parkeervoorzieningen voor de 6-7 miljoen bezoekers van het winkelcentrum?
12. Het ruime winkelaanbod is een groot goed dat behouden moet worden. Hoe gaat het College de schade voor de winkeliers tijdens de uitvoering zoveel mogelijk beperken?
13. Hoe worden de ondernemers bij de uitvoering betrokken? Dat zou verder moeten gaan dan informatie en overleg. Is het een goede idee een contactpersoon aan te stellen die de communicatie tussen gemeente en ondernemers regelt gedurende het gehele proces?
14. In hoeverre is er bij OPP sprake van risicodragende participanten of blijft het bij adviseurs?
15. PvdA gaat ervan uit dat zoveel mogelijk lokale uitvoerders bij het project worden betrokken om de lokale werkgelegenheid te stimuleren en dat hiervoor criteria in de aanbesteding worden opgenomen.

CDA complimenteert het College met de voortvarende aanpak sinds het raadsbesluit eind 2007. Volgens de fractie ligt de kracht in de samenwerking tussen de betrokken partijen. Alleen dan is het vliegvel met succes op gang te brengen. De burgemeester is als portefeuillehouder een uitstekend promotor gebleken van dit project. Ook de gezamenlijke voorlichtingsbijeenkomsten met Raad en Staten ziet CDA als zeer positief. De fractie neemt t.a.v. de zes voorstellen een positieve grondhouding aan, maar heeft nog wel enkele vragen:

16. O.g.v. het masterplan lijkt alles in het centrum met elkaar verbonden te zijn. Waar is dat niet gebeurd en waar liggen de grenzen bij die verbindingen?
17. Hoe ruim c.q. voorzichtig zijn de indicaties bij de cijfermatige onderbouwing?
18. De bereikbaarheid van het centrum tijdens de uitvoering baart ook het CDA zorgen. Kan hiervoor aanvullende financiering komen?
19. Nog veel is onduidelijk in de juridische onderbouwing. Kunnen t.b.v. de betrouwbaarheid de afspraken met de partners vastgelegd worden? Welke termijn is precies '*op afzienbare tijd*', wat in het voorstel wordt genoemd bij de juridische structuur van het dierenpark?
20. Waarom is gekozen voor de methodiek van een verplaatsingskostenvergoeding? Zijn ook andere methodes onderzocht?
21. Is er iets te zeggen over evt. grondexploitatie herontwikkeling Hoofdstraat en dan m.n. in relatie tot de Visie Spoorzoeker van de heer Bhalotra?
22. Is er al zicht op de betaalbaarheid voor de bezoekers van theater en dierenpark?
23. Welke kansen biedt het project qua energietransitie?

24. Op welke wijze wordt het onderwijs in de gemeente betrokken bij het project?
25. Waaruit kan een sociaal contract bestaan t.b.v. de werkgelegenheid en inzet van mensen?
26. Graag meer inzage in de economische spin-off van het gehele project.
27. Het CDA oppert ter promotie een film te maken over de bestaande en nieuwe situatie. Wil het College dit idee meenemen?

VVD spreekt haar waardering uit voor het realisatierijp maken van dit project, ongeacht de uitkomst, een historisch moment voor Emmen. Ook **VVD** ziet de kansen die het met zich meebrengt, maar kan zich nog niet uitspreken over het voorstel want daarvoor heeft de fractie nog te veel vragen. Bovendien heeft **VVD** 8 december a.s. nog een ledenraadpleging waarvoor de burgemeester en raadsleden van harte welkom zijn. Dan de vragen/verzoeken:

28. De proceskosten belopen liefst € 1,4 mln. Is dit bedrag ongelimiteerd? En aan wie, wanneer en hoe wordt verantwoording afgelegd?
29. Zijn alle flankerende (verkeers)maatregelen meegenomen in het plan en moet de raad daar binnenkort ook niet iets van vinden? Want er wordt € 50 mln. bij opgeplust en **VVD** heeft geen idee wat de maatregelen precies inhouden, zeker in het licht van de bereikbaarheid.
30. Hoe kunnen m.n. de regionale werkgevers profiteren van de verwachte economische spin-off van het project? Want er zijn veel Europese aanbestedingen te verwachten.
31. De partners bestaan vrijwel alleen uit overheidsorganen en hieraan gelieerde organisaties. Waar blijven de private investeerders en hoe moet het ‘*maatschappelijk verantwoord ondernemen*’ in dit verband worden gezien? Welke partijen zijn bereid risicodragend mee te investeren in de exploitatie? Graag ook meer toelichting op de intentieverklaring, die in de toekomst via een groeimodel wordt uitgebreid. Wat is hiervan de waarde en hoe wordt dat model vormgegeven? In het voorstel wordt naar de mening van **VVD** de partnersamenwerking nogal als los zand omschreven. Dit is toch geen deugdelijke basis voor besluitvorming?
32. Worden de Wereld van de Ontmoeting (WvdO) en het theater teruggehuurd van het dierenpark? En hoe wordt omgegaan met de (goed renderende) horecafuncties in de WvdO?
33. Hoe kan de raad besluiten als er nog zoveel voorbehouden worden gemaakt bij de nadere uitwerking van de contraexpertise inzake de verplaatsingssubsidie? Het betreft hier indicatieve gegevens. **VVD** gaat ervan uit dat het College al in overleg is met de Belastingdienst.
34. Het lijkt de **VVD** essentieel om voortvarend een nieuwe juridische structuur neer te zetten. De verwevenheid met de gemeente is in de voorgestelde bestuursvorm erg groot en een Raad van Commissarissen met twee man erg weinig. Hoe houdbaar zijn interimdirecteuren nog bij problemen?
35. Hoe rekbaar zijn de marges in het financiële kader? Is nu al iets te zeggen over de effecten van de subsidietermijnen, de rente- en prijspeilinvloeden en de risicobeheersing? De huidige informatie is wel erg minimaal bij zo’n omvangrijk besluit.
36. Waaruit bestaat de boekwaarde van de Traverse?
37. Gaat de gemeente de parkeergarages zelf exploiteren of worden deze in de markt weggezet? Bij het eerste graag inzage in de gemeenteopbrengsten en het parkeertarief voor de burger.
38. Graag een toelichting op de dekking van de WvdO en de Traverse (incl. horecafuncties) en zit het theater hier ook bij in?
39. Waarop zijn de ambities van de EFRO en het REP gebaseerd? Zijn dat allemaal gelden die nog moeten worden verworven? En betreft de € 998.000,= wellicht de compensatiegelden van het Rijk voor de Zuiderzeelijn?
40. Graag een risicoanalyse van het grondbedrijf, alvorens hieruit geld wordt geput. Het lijkt uit te kunnen, maar gezien ook de ontwikkelingen in de Delftlanden en het Rundedal is meer inzicht wenselijk.
41. Moeten Provinciale Staten nog besluiten over de € 40 mln. bijdrage of is deze al zeker?
42. Uit welke deelbedragen bestaan de opgesomde financieringsbronnen voor de verplaatsingsvergoeding?

43. Als de verplaatsingsvergoeding doorgaat moet het dierenpark toch nog € 85 mln. zien te financieren. Zijn er al risicodragende derden gevonden die hierin participeren?
44. Welke drie parkeervoorzieningen zijn niet opgenomen bij het verschil ad € 137 mln. t.o.v. 2007?
45. Als er in één jaar tijd liefst € 50 mln. bijkomt voor de Hoofdstraat in hetzelfde staatje, hoeveel is er nog voor 2009 te verwachten of is dit bedrag nu afgegrendeld?
46. Het tijdspad t.a.v. de MER-procedures vindt de **VVD** nogal optimistisch. Dat is inderdaad te hopen, maar één bezwaar en het gaat allemaal veel langer duren.
47. De **VVD** is ervan geschrokken dat er nog geen concrete, cijfermatige risico's inzichtelijk zijn. Daarom beveelt de **VVD** aan hiervoor externe deskundigen in te huren, bijv. gespecialiseerde bureaus in risicomanagement of een externe accountant. Het zeer omvangrijke project gaat nog enkele bestuursperiodes voortduren. Raad en College hebben ieder eigen taken en verantwoordelijkheden en de omvang van de risico's vergt specifieke deskundigheid. Daarom is een eigen adviseur voor de raad gewenst. Hoe denken de andere raadsfracties hierover?
CDA vraagt of de **VVD** een adviseur voor alleen de raad of ook voor het College wenst.
VVD zegt die alleen als raad te willen hebben, het College heeft al voldoende externe deskundigen tot zijn beschikking. Dit gebeurt in andere gemeenten ook wel bij dergelijke grote projecten. Bij voldoende draagvlak zal de **VVD** hiertoe bij de raad van 18 december een motie of amendement indienen.
PvdA vindt dat de vraag over de € 85 mln. aan investeringen door het dierenpark in deze setting niet aan de orde is.
VVD erkent dat dit enerzijds een zaak van het dierenpark zelf is, aan de andere kant is de juridische verwevenheid tussen gemeente en dierenpark erg groot. Zo moeten het theater en de WvdO beide door de gemeente worden gebouwd en voorgefinancierd. Het dierenpark gaat ervan gebruik maken en moet zijn financiën dus goed op orde hebben.

BGE vindt de ambities prachtig, maar de echte kracht ligt in de projectrealisatie. Dit is alleen mogelijk als aan de volgende voorwaarden is voldaan: het moet duidelijk zijn wat er gaat gebeuren, hoeveel het gaat kosten en wat de gevolgen zijn voor de toekomstige exploitatie. Bekend fenomeen bij dergelijke grote projecten is dat ze twee keer duurder uitvallen en veel langer duren dan gepland (zie verbouwing gemeentehuis). Tegenvallers moeten zijn op te vangen binnen het budget, waarbij het bestaande op peil blijft en de lasten voor de burger niet verhoogd worden. **BGE** is nog druk doende met de raadpleging van de burger. De fractie steunt het voorstel van de **VVD** t.a.v. de externe deskundige. Het hoge 'slaap-maar-rustig'-gehalte in de voordracht is voor **BGE** bepaald niet voldoende. Daarom met klem het verzoek eerst antwoorden te geven op de volgende vragen/verzoeken:

48. Welke maatregelen zijn genomen in de gemeentelijke organisatie om dit project succesvol te beheersen en wat is de mening van de huisaccountant hierover?
49. Wordt het OPP nu risicodragend partner of blijft het adviseur?
50. Wanneer kunnen de cijfermatige risico's wel in kaart gebracht worden? Hierbij is een *second opinion* op zijn plaats gezien de omvang van het raadsbesluit. Als geen inzage komt in de financiële risico's rest als raad op 18 december uitstel van haar besluit.
51. Hoe hard is de beoogde dekking van de Hoofdstraat van € 70 mln.? Zijn hier specificaties van of zijn dit aannames?
52. Is de € 40 mln. voor bereikbaarheid al geregeld of moet dat nog gebeuren?
53. Graag een reactie van de accountant op de wel erg hoge claim op de toekomstige grondexploitatie. Welke risico's zijn daaraan verbonden?
54. Welk risico loopt de gemeente als de bouw van de dierentuin niet rond te krijgen is, gelet op de onderlinge verwevenheid?

55. Gevraagd wordt in te stemmen met de financiële kaders. Wat vraagt het College van de raad? Een kader is volgens **BGE** iets waar je binnen moet blijven, terwijl het College de raad vraagt 'in te stemmen met de indicatieve benaderingen rond de dekking en inzet eigen middelen'. Dit is volstrekt ontoereikend om de raad de kaders aan te laten geven, terwijl die er niet zijn.
56. Welke juridische transacties gaan er plaatsvinden en welke niet zolang er geen duidelijkheid is? Welke rol wordt de raad toegedicht bij de verdere vormgeving van de juridische aspecten of denkt het College na 18 december *carte blanche* te hebben?
57. Is het College nog van plan om aan iedere vorm van schijnbare belangenverstrengeling een einde te maken? Hier heeft **BGE** moeite mee en dat zal zo blijven, zeker rond de verplaatsingsvergoeding. Wil het College aan de bevolking uitleggen dat een raadslid zowel aan kopers- als aan de verkoperskant zit? Want dat is **BGE** ondanks alle formeel-juridische juistheid nog steeds niet gelukt. Wordt de deal opnieuw voorgelegd bij een *second opinion* of moet de raad nu al andere bedragen accepteren? Graag ook inzage vooraf in het tijdspad.
58. Welke deelbedragen staan al vast bij de dekking van de verplaatsingsvergoeding en wat moet er nog binnen wordt gehaald?
59. **BGE** gaat ervan uit dat het College de ondernemers de actieve rol geeft in het proces, die hen toekomt.

SP meent dat samenwerking nog meer noodzaak is geworden dan aanvankelijk gedacht. Bankiers en projectontwikkelaars zijn door de kredietcrisis voorzichtiger geworden bij nieuwe bouwplannen en hierdoor neemt de druk op de werkgelegenheid in het project toe. Daarom is **SP** bezorgd over de financiële dekking, zeker nu de geraamde kosten van 330 naar 468 miljoen zijn gestegen. De **SP** wil zich eerst nog intern beraden voor zij met een standpunt naar buiten komt, wel ondersteunt de fractie het voorstel van de **VVD**, omdat zo de controlerende rol van de raad beter wordt gewaarborgd.

De **ChristenUnie** is in beginsel positief over deze planvorming, die een landelijke impact en grote economische spin-off zal hebben. Goed dat juist in deze crisistijden wordt geïnvesteerd om de werkgelegenheid te stimuleren en een prijsvoordeel te behalen i.p.v. al te bang te zijn voor de financiële wereldcrisis. De fractie heeft de volgende vragen:

60. Hoe gaat de gemeente burgers en ondernemers betrekken qua voorlichting als het gaat om overlast en bereikbaarheid?
61. Is de gemeentelijke projectorganisatie berekend op deze drie grote deelprojecten? Dat blijft een zwaarwegend punt voor de **ChristenUnie**. Daarom zou externe projectleiding met bewezen expertise ingehuurd moeten worden om een 'kluwen' te voorkomen.
62. Draagt de 65,5 miljoen aan vergoede herbouwwaarde geen verkapte overheidssteun in zich? Het is zeer ongebruikelijk om deze te vergoeden aan een marktpartij en is m.n. de fiscaliteit hiervan wel voldoende onderzocht?
63. Is de partnergedachte niet te smal uitgewerkt gezien de financiële spanwijdte en –kracht?
64. Zijn de financiën stevig genoeg onderbouwd? Er zijn volgens de **ChristenUnie** te veel aannames.
65. De juridische aspecten van het project lijken te omvangrijk voor de gemeente om zelf allemaal uit te zoeken. Is hier al over nagedacht c.q. hier al iets voor op poten gezet?
66. Wordt er naar gestreefd zoveel mogelijk partners uit de regio te betrekken in de te sluiten contracten?
67. De raadsvoordracht is naar mening van de **ChristenUnie** wat wollig en losjes opgesteld, m.n. gezien de impact en omvang van het besluit. Hier en daar was meer concreetheid in het stuk gewenst geweest.

GroenLinks is zeer enthousiast over de combinatie theater-dierenpark. Hier is pas écht sprake van visie, die zorgt voor een aanzuigende werking voor de gemeente. Dit is de kans om van Emmen een unieke plek te maken in de toekomst. Volgens veel economen moet je als overheid ook juist investeren als het minder gaat. Dus de gemeente moet dit plan vooral uitvoeren.

BGE vraagt of daar voor GroenLinks dan helemaal geen prijskaartje aan hangt. De raad zou moeten koersen op een verantwoord besluit. Zeker in tijden van crisis zou de overheid haar verantwoordelijkheid moeten nemen om de werkgelegenheid op gang te houden.

GroenLinks zegt dat Emmen juist daarom dit plan moet gaan uitvoeren t.b.v. de aantrekkingskracht van Emmen op lange termijn. Dat is niet zozeer een economische beschouwing, als wel pure realiteit. **GroenLinks** sluit zich aan bij het belang van risicomangement, maar als raad moet men daarbij niet doorschieten naar detailniveau. Bovendien komen er nog allerlei deelbesluiten waarbij de raad nog evt. kan ingrijpen. **GroenLinks** heeft drie vragen/verzoeken:

68. Voor het theater moeten jonge, talentvolle architecten worden aangetrokken om daar iets heel unieks van te maken.

69. In de voordracht wordt een ‘cultureel basispakket’ genoemd. Waarom wordt er niet voor gezorgd dat alle mogelijke kunst- en cultuuractiviteiten worden georganiseerd in het theater? Dan pas zet Emmen zichzelf op de kaart.

70. Hoe staat de externe adviseur in relatie tot de controlerende/kaderstellende rol van de raad?

DOP heeft de volgende vragen:

71. Hoe ver staat het met het plan van aanpak uit mei jl. met in bijlage 2 een opsomming van welke activiteiten en producten eind 2008 gereed zouden zijn? Is de ontwerpfase afgerond? Veel van bijlage 2 is niet terug te vinden in de raadsvoordracht. Is dit er niet of mag de raad dit nog niet weten? Loopt men nu al achter op schema?

72. De burgemeester heeft eind 2007 het belang van risicobeheer onderstreept en in bijlage 2 wordt een risicoanalyse genoemd. Met goedkeuring van dit voorstel gaat het totaalproject onomkeerbaar door. Moet daarom nu niet eerst meer bekend zijn over de risico's?

PvdA vraagt wat **DOP** onder besluitvorming verstaat. Moet de raad in december een halfslachtig besluit nemen waarop zij telkens weer terug kan komen?

DOP omschrijft besluitvorming als een goed afgekaderd raadsvoorstel. In het voorliggende stuk staat 75% van wat het College in mei jl. op gaf bij bijlage 2, er niet in. **DOP** wil nú weten wat de risico's zijn. **DOP** wil niet meedoen met de luchtfietserij van GroenLinks.

GroenLinks zegt een heel duidelijke politieke visie te hebben neergelegd en verzoekt **DOP** deze uitspraak terug te nemen.

Voorzitter Horstman wijst op het gebezigde taalgebruik.

DOP vindt dit een voorstel waarop de raad van het College alleen maar ‘ja’ moet zeggen. Dan komt alles wel goed. En daar gelooft **DOP** niet in.

73. Het project is met dit voorstel aanzienlijk uitgebreid t.o.v. mei 2008. Wanneer wordt het project definitief afgebakend? Want dat is volgens **DOP** dringend nodig.

74. In het voorstel wordt krediet aangevraagd voor het verbindingsplein, het theater en de Traverse. Moet niet eerst officieel worden besloten dit wel/niet te doen? Zo nee, dan hoeft er ook geen krediet te worden aangevraagd.

75. Welke rol heeft de raad de komende jaren bij dit project? Valt er nog écht wat te besluiten of is dat straks alleen maar voor de vorm?

76. In het voorstel staat niet vermeld hoe lang de gemeente haar eigen bijdrage moet gaan opbrengen vanaf de begroting 2012. Over welke periode is dat?

77. Heeft het rode boekje bij het voorstel een officiële status of is dit alleen ter inspiratie?

78. Wat gebeurt er als de dierentuin de financiering niet rond kan krijgen?

Reactie College

Burgemeester Bijl memoreert dat de voorliggende raadsvoordracht een uitvloeisel c.q. nadere uitwerking is van de eerdere algemene instemming van de raad met de initiële plannen. Het besluit om De Muzeval te privatiseren is genomen, hierop kan niet meer worden teruggekomen. Een aantal stukken is reeds beschikbaar of komt binnenkort ter inzage. Het taxatierapport van Troostwijk is voorlopig onder geheimhouding in afwachting van een *second opinion* en diverse bijlagen. **ChristenUnie** gaat ervan uit dat ze gescand op het RIS of anders openbaar toegankelijk zijn. **Voorzitter Horstman** zegt dit namens de griffie toe, op het taxatierapport na.

Burgemeester Bijl zegt dat het College veel externe expertise (NOM, Brussel, Nysingh Advocaten e.d.) heeft gebruikt bij effecten op het project van de Europese regelgeving, want daarin zit nu juist een groot risico. Het advies luidde drie keer gelijk: ga niet uit van een forse subsidie voor het dierenpark, maar van het scenario van een bedrijfsverplaatsing vanuit de herstructurering van het centrumgebied, waarbij de kosten 100% worden vergoed alsof het bedrijf nieuw zou moeten worden gevestigd.

ChristenUnie vraagt of er voor de Europese regelgeving dan geen sprake is van verkapte overheidssteun, omdat de waarde feitelijk hoger is.

Burgemeester Bijl antwoordt dat dit o.g.v. de drie (gelijkluidende) externe adviezen niet het geval is. Met de fiscus moet alleen nog een akkoord worden bereikt over de hoogte van de gemeentebijdrage, boekwinsten kunnen zonder fiscale schade geherinvesteerd worden. Ook het vinden van partners houdt ook risico's in. De provincie heeft zich zeker ook als partner opgesteld, niet alleen nu maar tot aan het eind, door in totaal 80 miljoen beschikbaar te stellen.

CDA vraagt met het oog op het nieuwe College van GS of dit juridisch is vastgelegd is of opgewekt vertrouwen.

Burgemeester Bijl kwalificeert de afspraak als een bestuurlijke overeenkomst, die net als in de gemeente i.h.k.v. bestuurlijke continuïteit voor de komende twee Collegeperioden wordt genomen. Verder heeft het OPP de intentie risicodragend deel te nemen in het aandelenkapitaal van een nog op te richten exploitatie-B.V. Bij de MER is uitgebreid gekeken naar de planologische risico's. De noodzakelijke gronden aan de Hoofdstraat en de Noordbargeres zijn inmiddels verworven, dus daarin ligt geen risico meer. Marktrisico is er niet echt: binnen een straal van 500 km. is niet eenzelfde initiatief bekend of te verwachten. V.w.b. de Grex-risico's zullen nog diverse bestemmings- en exploitatieplannen worden voorgelegd aan de raad. Ook door inschakeling van bewezen externe expertise zullen de risico's verder worden ingeperkt. Wel is het tot slot zo dat de risicoaspecten nog te veel verspreid zijn over het raadsvoorstel. Deze zullen nog eens in een aparte paragraaf worden gebundeld. **Burgemeester Bijl** vindt dat de VVD te gemakkelijk het OPP als niet-private partij aanmerkt en te weinig waardering overheeft voor de inbreng van andere overheden. Het OPP heeft wel degelijk veel private kenmerken.

VVD duidde eerder op de in het voorstel genoemde adviserende rol van het OPP. Hieruit is niet op te maken dat het OPP risicodragend mee-investeert en veel private partners heeft.

Burgemeester Bijl duidt op het belang van de liëring van het OPP aan de BNG inzake de financieringsconstructies. Verder neemt het OPP net als in andere gemeente wel degelijk risicodragend deel in het B.V.-kapitaal voor bijv. de exploitatie van de Hoofdstraat-locatie. Dat is nog niet hard, maar men heeft hiertoe wel de intentie uitgesproken. Bij de feitelijke oprichting van zo'n B.V. komt het College nog met een detailvoorstel terug bij de raad. Den Haag is wellicht bereid enkele investeringen uit 2012 naar voren te trekken in het belang van de werkgelegenheid in de regio Zuidoost-Drenthe.

BGE memoreert dat een van zijn speerpunten werkgelegenheid is. Toch moeten de maatregelen worden getroffen met een prijskaartje in het achterhoofd.

Burgemeester Bijl erkent dat de gemeente gehouden is aan Europese aanbesteding, maar in de besteksvoorwaarden zal maximaal rekening worden gehouden met niet alleen de lokale, maar ook regionale werkgelegenheid. Er zijn inderdaad andere waardemethodieken, zoals de residuele grondwaarde, die veel lager uitkomt dan in de voordracht, of de onteigeningswaarde, die wellicht

hoger uitkomt. Het College koos voor de verplaatsingsvergoeding, omdat alle drie externe adviezen hiervoor pleitten en met de raad eerder een afspraak was gemaakt over risico-eliminatie. Volgens **burgemeester Bijl** ligt het risico bij dit onderdeel in de bereidheid tot medewerking bij het dierenpark. Hierover is overeenstemming bereikt, dus aan de Hoofdstaat-locatie is grond te verwerven. Medeparticipant WMD heeft inmiddels ook projectgrond verworven op de Noordbargeres. Het College wil volgens **burgemeester Bijl** een deel van de projectkosten uit het SIOF halen. Ander overheidsgeld (o.a. Europees) kan hierop in mindering worden gebracht. Zo blijft er meer in het SIOF zitten en dat is voor de komende jaren goed te gebruiken. Nog niet alle kosten zijn gedekt, maar in een jaar tijd is al een dekking van zo'n € 400 mln. bereikt. Co-financiering vanuit EFRO (EU) is over het algemeen niet moeilijk te verkrijgen, dat is een kwestie van zorgvuldig een aanvraag opstellen. De hiertoe benodigde gemeentelijke, provinciale en Rijksmiddelen worden zodanig ingezet dat maximaal van EFRO kan worden geprofiteerd; dit geldt ook voor andere subsidies. Het gehele traject loopt tot 2018. Dit betekent dat ook een fasering met dierenpark, provincie en Rijk moet worden afgesproken. Volgens **burgemeester Bijl** bedraagt de boekwaarde van de Traverse op het moment ca. € 4 mln. De huidige huurovereenkomst met het dierenpark wordt ontbonden en heringebracht in een totale huurovereenkomst voor het hele gebouw. Uit de analyse van de EU-regelgeving kwam naar voren dat de overheid zaken die dichtbij haar liggen (infrastructuur, theater, WvdO) het beste zelf kan investeren. Dat is bovendien budgetneutraal want ook als het dierenpark zelf investeerde, had de gemeente zelf een bijdrage ter beschikking gesteld. De huur wordt o.b.v. kostprijs bij het dierenpark in rekening gebracht. De horecaexploitatie zit hierbij in. Hierin moet niet alleen de gemeente-investering worden versleuteld, zij moet ook marktconform zijn omdat er anders oneerlijke concurrentie zou ontstaan t.o.v. vergelijkbare horecaexploitanten. **Burgemeester Bijl** wijst erop dat een goed gevoel bij de raad belangrijk is bij zo'n groot besluit. Als de raad behoefte heeft aan externe ondersteuning met bewezen ervaring dan staat het College daar in beginsel niet negatief tegenover. Hier kan de acht ton aan proceskosten voor worden ingezet. **Burgemeester Bijl** erkent dat de gemeentelijke organisatie niet is ingericht voor een project met een dergelijke omvang en zij zou dit ook niet moeten willen. Hiervoor is bewezen externe expertise nodig, anders wordt onnodig risico gelopen. Er komen nog diverse bestemmings- en exploitatieplannen, een parkeernota, kredietaanvragen e.d. waarover de raad haar oordeel moet geven. Wel zal het College bij een 'ja' op 18 december het proces verder ingaan om de plannen te gaan realiseren. Er volgt nu een *second opinion* op de verplaatsingsvergoeding van € 65,5 mln. vanwege de fiscale richtlijnen maar ook voor een nog betere onderbouwing van deze post. Als de *second opinion* substantieel afwijkt komt het College hiermee terug bij de raad. Het is van belang dat in december een definitief besluit valt, anders komen er geen overheidssubsidies vrij. Bovendien kun je nu 'ja' tegen het verzamelbesluit zeggen, omdat er de waarborgen zijn van een overeenkomst met het dierenpark incl. de *second opinion* op de verplaatsingsvergoeding en de fasering van uitbetaling.

Wethouder Thalens-Kolker zegt dat de culturele basisinkoop wordt gebruikt om onderscheid te maken tussen de rol van gemeente vs. de overkoepelende exploitant van dierenpark-WvdO-theater v.w.b. de meerwaarde die het concept van een belevingspark met daarin een wezenlijke rol voor cultuur. Reeds in de nota van mei-juni jl. zijn de gemeentelijke ambities voor de invulling van de theateractiviteiten verwoord: reguliere voorstellingen (140 per jaar, uit te groeien naar 180), amateurkunst en cultuureducatie, passend bij het onderwijs. De indeling bestaat uit een grote zaal met 800-1.000 plaatsen en een kleinere zaal met 300 zit- en 100 staanplaatsen. Er komen een toneeltoren en akoestische voorzieningen die diverse soorten producties en concerten mogelijk zullen maken.

ChristenUnie denkt daarbij aan het Groninger Museum dat met een gedurfd ontwerp er toch steeds in slaagt veel bezoekers en uiteenlopende exposities te trekken. Waarom zou dat niet ook in Emmen kunnen? Het zou jammer dat het op voorhand een wat 'gezapig' gebouw zou worden.

Wethouder Thalens-Kolker is het hiermee eens, maar de ruimten moeten voor zowel kleine, intieme als grootschalige voorstellingen geschikt zijn. Toch is het de bedoeling het theater een speciale uitstraling te geven naar buiten toe met een vermenging van cultuur met natuur (dierenpark). Ook in het dierenpark zijn diverse podia en andere kunstuitingen te zien en vindt kwaliteitsverbetering in de beleving plaats bij de contactmomenten met het publiek (horeca, dieren voederen, infobalie e.d.). Verder wordt overwogen een dependance van een van de toneelscholen onder te brengen in het theater en bijzondere (binnen)voorstellingen en ook buitenevenementen op het ontmoetingsplein te organiseren. Al met al een enorme culturele impuls waar de gemeente van meeprofiteert.

CDA vraagt of het College mogelijkheden ziet tot samenwerking met andere theaters in het noorden, die op een laag pitje staan.

Wethouder Thalens-Kolker antwoordt dat die zeker gewenst is, voor zover die kan bijdragen tot een goede programmering (plus voorkoming van doublures) en hogere bezoekersaantallen.

CDA benadrukt dat jeugd en jeugdonderwijs niet genoeg betrokken kunnen worden bij het meedenken over de langetermijninvulling van het theater.

BGE gaat ervan uit dat ook de fysieke toegankelijkheid van de gebouwen wordt meegenomen.

Wethouder Thalens-Kolker bevestigt dat de aandachtspunten van CDA en BGE worden meegenomen in het totaalplan. Zij licht hierna toe dat personeel onderdeel zal zijn van de totale exploitatieopzet van het theater. Al eerder is met de Vrienden van De Muzeval besproken hoe de betrokkenheid van de bevolking is te vergroten en het aanbod zo aantrekkelijk mogelijk is te maken voor een brede doelgroep. Een cultuurraad zal een van de onderdelen daarin zijn.

CDA vraagt of de buitendorpen hier ook bij worden betrokken.

Wethouder Thalens-Kolker onderstreept het belang om vanaf begin af aan ervoor te zorgen dat het een theater voor iedereen wordt, dus ook voor de buitendorpen.

SP vraagt in hoeverre CQ hierbij is betrokken.

Wethouder Thalens-Kolker memoreert dat het College steeds van plan is geweest CQ erbij te betrekken. De samenwerking hiermee is vanzelfsprekend. De exploitatie van het theater zal nauwelijks te vergelijken zijn met andere theaters vanwege de integratie met andere functies (horeca, congressen e.d.). Van de exploitatieopzet wordt een *business case* gemaakt met *second opinion*.

Wethouder Sleeking legt uit dat het voorliggende projectplan zich concentreert op een adequate oost-westverbinding en niet bedoeld is voor de noord-zuidas van de binnenstad. Die zal in de toekomst nader bekeken moeten worden.

PvdA vraagt of het College hiermee zegt dat de tunnel geen betere doorstroom zal opleveren.

Wethouder Sleeking had het niet over de doorstroom van verkeer, maar over de ruimtelijk-planologische verbinding. Hij memoreert voorts dat de kernvraag bij de risicoanalyse was of binnen een jaar voor Noordbargeres een bestemmingsplan en een geactualiseerde c.q. nieuwe MER tot stand konden komen. Het College gaat er nog steeds van uit dat alle nodige procedures in 2009 afgerond kunnen worden. Een ontwerp-bestemmingsplan is al in voorbereiding en er is overleg gaande met de provincie met alle hieraan verbonden voorwaarden. Op advies van de MER-commissie is veiligheidshalve besloten een volledig nieuwe MER op te stellen omdat het nu een groter gebied betreft dan oorspronkelijk met een andere wijze van bebouwing. De nieuwe Wro zal met haar kortere procedures erbij helpen de bouwvergunning in het eerste kwartaal van 2010 te kunnen laten verstrekken. Ook voor evt. bezwaren, die het College overigens niet of nauwelijks verwacht, is theoretisch al ruimte gereserveerd in de planning. Bij een adequate oost-westverbinding probeert het College vast te houden aan het referentiekader van de heer Bhalotra. De grenzen van de verbinding komen dus bij de oude locatie en het nieuwe ontmoetingsplein te liggen. Bij de invulling van de Hoofdstraat-locatie wordt gekozen voor hoogwaardige architectuur en duurzaamheid. Bij voorkeur wordt hiervoor jong talent ingeschakeld. Dit traject zou zich ook uitstekend lenen voor een aparte prijsvraag. Wel moet ter waarborging van het autonome karakter de architectuur een bepaalde eenheid uitstralen; in dat verband is een prijsvraag in onderde-

len weer minder wenselijk. Met tal van partijen is al overleg over een functionele invulling (restaurantjes, wellnessbedrijven e.d.), wat in 2009 nader vorm moet krijgen. Met marktpartijen binnen en buiten de regio wordt bekeken waar precies marktkansen liggen.

Wethouder Kuper wijst bij de kritiek van enkele fracties op het ontbreken van private partijen op het grote aantal maatschappelijke organisaties dat nu al bij het planvorming is betrokken. Dit is geruststellend als het erom gaat de totale dekking rond te krijgen. Het staatje in blz. 9 betreft de gekapitaliseerde bedragen uit de door de raad onlangs goedgekeurde gemeentebegroting. In totaal belooft dit € 80 mln. excl. de investeringen in de WvdO, waarvan de huur gekapitaliseerd is naar € 24 mln. Volgens **wethouder Kuper** duidt het woord ‘structureel’ in het staatje op blz. 9 erop dat het hier een meerjarenperspectief betreft en niet eenmalig. Het College zal over de juridische samenwerkingsstructuur nog regelmatig terugkomen bij de raad, bijv. als er een B.V./C.V. moet worden opgericht. De structuur moet goed passen bij de drie c.q. vier deelprojecten.

Wethouder Holman zegt dat de bereikbaarheid alleen goed kan blijven bij een goede noord-zuid- (ondertunneling) en oost-wes tverbinding (plein). Uit onderzoek blijkt dat een tunnel absoluut i.v.m. de verkeersdruk op het centrum noodzakelijk is voor de noord-zuid bereikbaarheid.

CDA pleit bij de ondertunneling ook voor een fietsroute. Ook die bereikbaarheid is van wezenlijk belang; fietsers zouden niet over het ontmoetingsplein moeten gaan.

Wethouder Holman geeft aan dat dit punten van uitwerking zijn die nog onbekend zijn; deze worden de komende maanden nader uitgewerkt. Hiermee zal het College nog terugkomen bij de raad incl. de financiële middelen. De kosten in de voordracht zijn ingeschat op tunnelbouw elders. Bij een tunnel langer dan 250 m. kunnen de kosten tot het dubbele oplopen. Dit lijkt nu niet verantwoord en is voor de bereikbaarheid ook niet nodig. Met de huidige plannen kunnen twee stoplichten worden geëlimineerd, wat de doorstroom ten goede zal komen. De parkeerkelders met ca. 1.000 plaatsen moeten worden bereikt met *bypasses*. De bereikbaarheid tijdens de bouw moet nog worden opgelost. Hier en daar kan overlast optreden voor ondernemers, maar het College probeert dat zoveel mogelijk te voorkomen. De ondernemers zijn goed hiervan op de hoogte en zullen af en toe even door de zure appel heen moeten bijten. Met De Koepel (een samenwerking sinds 2006) en een aparte werkgroep worden oplossingen bedacht voor de parkeerproblemen in Emmen, die sterk samenhangen met waar en wanneer er wordt begonnen met het project. Tijdelijke parkeervoorzieningen, zoals eerder toegepast, worden daarbij overwogen.

PvdA werpt tegen dat het feit dat ondernemers van de overlast weten onvoldoende is voor een oplossing. De fractie oppert het aanstellen van een ‘verbindingsofficier’ om die communicatie optimaal te houden. Het moet volgens **PvdA** verdergaan dan alleen voorlichting, zodat de oplossing gedragen wordt door zoveel mogelijk partijen. Een oplossing zal sec al lastig genoeg zijn.

Wethouder Holman memoreert dat al langer overlegd wordt met De Koepel, waarin de winkeliers in het centrum zitting hebben. Het College zal zeker zorgvuldigheid zeker in acht nemen m.b.t. de communicatie rond de overlast. Als naast het reguliere nog meer overleg nodig is, zal het College dat niet nalaten. Daar hebben beide partijen belang bij.

ChristenUnie vindt dat een derde laag niet wenselijk is, anders maak je anderen verantwoordelijk. Qua informatievoorziening zou het College de betrokkenen – ook de burgers – zoveel mogelijk rechtstreeks moeten benaderen.

Wethouder Holman herhaalt dat naast De Koepel wordt overlegd met een werkgroep waarin ook burgers uit het centrum zitting hebben. Een herziening van de parkeernota is in voorbereiding; hiermee komt het College binnenkort naar de raad toe. Ondergronds parkeren zal andere tarieven krijgen dan bovengronds. Met De Koepel is overlegd over de marges hierin. Het College heeft de voorkeur de exploitatie van de parkeergarages in eigen beheer te houden, maar wellicht zijn er andere mogelijkheden. De flankerende verkeersmaatregelen zitten in het bedrag dat ook door de provincie is aangegeven. Dit omvat ook andere maatregelen. De energietransitie m.b.t. het klimaatneutraal opzetten van het oude/nieuwe dierenpark zal een hele toer worden, maar het College is ervan overtuigd dat dat gaat lukken, gezien het grote animo van allerlei instanties.

CDA vraagt of daarbij ook aan de dependance van de TU Delft wordt gedacht.
Wethouder Holman antwoordt dat men van harte welkom is.

Wethouder Evenhuis geeft aan dat er alle reden tot enthousiasme is. De Weijert is een goed voorbeeld geweest van een spin-off van een grootschalig project. Onderhavig project is goed voor de economie en het imago van Emmen. De marketing begint heel dichtbij huis: het creëren van draagvlak bij de raad, burgers en maatschappelijke organisaties. Het beleid kenmerkt zich door korte lijnen bij informatieverstopping. In het taxatierapport van Troostwijk zit ook het verschil tussen de € 65,5 mln. en de € 15 mln., dat de herbouwwaarde betreft. Dat heeft met juridische en fiscale zaken te maken. De dekking is in principe rond te maken. Of dit nu al verstandig is, is iets anders. De exploitatie gaat pas in 2015 los, tot die tijd wil het College nog subsidies en cofinancieringen hebben voor het laatste plan. Volgens de Grexwet hoort een exact sluitend exploitatieplan ten grondslag te liggen aan het bestemmingsplan. De gemeente beschikt niet over een grondbedrijf. Wel liggen er allerlei (sluitende) grondexploitatieplannen, die risicoparagrafen bevatten met percentages. Volgens de jaarrekening blijven alle plannen binnen de risicomarges en is er zelfs ruimte om te investeren. Eén uitzondering betreft het tuinbouwgebied. Tot 2015, wanneer er omvorming tot bedrijventerrein plaatsvindt, zal er jaarlijks acht ton verlies zijn. Met de huidige grondprijzen langs de A37 komt de grondexploitatie gekapitaliseerd over 30 jaar op nul uit. Het voorstel van PvdA om een intermediair aan te stellen is wellicht een goed idee om de communicatie laagdrempelig te houden. Wellicht kan de middenstand meedenken over de marketing. Het dierenparkpersoneel zal structureel uitbreiden van 186 naar 350 fte's (van 300 naar 550 medewerkers) bij volledige inrichting. Dit houdt in dat gedurende 4-5 jaar elk jaar 1.000 mensen aan het werk zijn dankzij het project. Aan de sociale contracten zal de nodige aandacht worden geschonken, mede gezien ook de affiniteit van twee directeuren met gesubsidieerde arbeid in het verleden. Er komen aanbestedingsafspraken over leerling-bouwplaatsen in de techniek, de constructie, de elektriciteit, onderhoud e.d. I.h.k.v. de ervaringen met het Regionaal Arbeidsplan liggen er goede kansen in het project voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

BGE stelt gezien het grote aantal vragen voor af te zien van een tweede termijn.
Voorzitter Horstman stelt vast dat de overige fracties niettemin een tweede termijn wensen.

Tweede termijn

DOP constateert dat het College zeer enthousiast is, maar dat uit hun betogen uiteindelijk weinig inhoudelijks wordt gezegd over de risico's van het project. **DOP** houdt haar twijfels, maar die kunnen nog worden weggenomen. Als dit besluit wordt genomen, kan de raad daarna dan niet meer terug? **DOP** steunt het voorstel van de VVD over externe deskundigheid. Heeft het dierenpark nog verplichtingen lopen richting de gemeente zoals leningen e.d. en zijn die verwerkt in de projectbegroting?

GroenLinks is blij met de reactie van het College over de groen- en duurzame voorzieningen en het aan te trekken jong architecttalent. Men beveelt aan bij de voorlichting van het publiek niet voor valse verwachtingen te zorgen zoals indertijd bij de A37, maar voor een breed gedragen besluit. Het voorstel getuigt van visie en een beide-benen-op-de-grond-mentaliteit.

ChristenUnie zegt dat het goed is dat via de begroting behoorlijk veel ruimte is gecreëerd voor de pilot. Dat geeft een stevige basis voor dit voorstel, evenals de ruimte in het SIOF. Een opsteker voor College en raad dat in het verleden goede besluiten zijn genomen: dit maakt goedkeuring van de voordracht gemakkelijker. **ChristenUnie** erkent de vele risico's, maar geen project zonder risico's. De uitdaging voor de komende tijd wordt: die risico's beheersbaar te houden. Men gaat ervan uit dat er nog een flink aantal deelbesluiten komt. Er moet daarom nu z.s.m. gestart worden. **ChristenUnie** is blij met de uitgebreide uitleg door het College van deze avond, vindt dat er een

goede visie is neergezet en al moet e.e.a. nog in de fractie besproken worden, zij hanteert een positieve grondhouding.

SP vindt dat met externe ondersteuning van de raad de risico's beter beheersbaar zijn. Het is **PvdA** niet helemaal helder hoe die twee zaken zijn te koppelen. Dat vindt men vergezocht. **SP** licht toe dat externe ondersteuning de raad een extra middel heeft om de risico's in te dammen. De gebruikte methode bij de grondexploitatie is blijkbaar niet de meest behoudende, wat gepaard gaat met extra risico's.

BGE neemt e.e.a. mee in de fractie en komt 18 december met haar standpunt.

VVD zal zich nog beraden over de door het College gegeven antwoorden. Blijkbaar zijn toch de nodige stukken al beschikbaar, wat veel vragen had kunnen voorkomen. **VVD** betreurt dat die stukken niet samen met het raadsvoorstel zijn verstuurd. Het is belangrijk om voor de subsidieverwerving nu al 'ja' te zeggen tegen het project. Ondanks dat er nog een groot aantal deelbesluiten zal komen, moet de raad volgens de **VVD** beseffen dat men na 18 december niet zo maar terug kan komen op een evt. goedkeuring; dit zou eigenlijk ook niet moeten. Het voorstel van de fractie tot externe ondersteuning is niet zozeer bedoeld voor het risicobeheer, maar eerder om de raad te ondersteunen bij de diverse toekomstige deelbesluiten. **VVD** voelt daar zich heel verantwoordelijk voor, omdat deze meerdere bestuursperiodes omvatten. Inhuren van ondersteuning kan gezamenlijk uit het raadsbudget worden bekostigd, de wijze van financiering moet nog worden uitgedacht.

CDA opert de inschakeling van een externe accountant in dezen. Of heeft de **VVD** een ander bureau voor ogen?

VVD wilde eerst het voorstel neerleggen. Nadere details kunnen later worden uitgewerkt, evt. in overleg met het presidium. De fractie verwacht dat de ondergrondse parkeertarieven fors duurder zullen worden dan bovengronds.

CDA memoreert dat het College met de vliegwielwerking de resterende dekking voor elkaar wil krijgen. Daar heeft het **CDA** alle vertrouwen in. Men is ook blij met de beschikbaarstelling van informatie. Wellicht wordt hiermee externe ondersteuning van de raad overbodig, hierover wil de fractie zich nog beraden. Goed dat er nog een separate risicoparagraaf in het voorstel komt. Ook is duidelijk dat het College ervoor kiest de projectorganisatie extern weg te willen zetten.

PvdA wil meegeven dat de overgangstermijn voor verplaatsing van de dierentuin zo kort mogelijk zou moeten zijn om overlast tijdens de bouw te beperken. Het College staat positief tegenover de suggestie van **PvdA** om de regionale werkgelegenheid te stimuleren in het project, men overweegt 18 december dan ook met een amendement te komen. Bij het zoeken naar partners raadt **PvdA** aan vooral naar rijke partners te zoeken en men wenst goede voortzetting van de burgerparticipatie in het project. Bijv. door hen ideeën (zoals een tijdelijke gratis ov-kaart) te laten genereren over de bereikbaarheid. **PvdA** overweegt, gezien de overwegend positieve reacties, ook een amendement om een extra intermediair richting ondernemers aan te stellen. Men vindt het voorstel van **VVD** een goed idee, maar wil zich hierover nog beraden. Wellicht is hierbij een rol weggelegd voor de Auditcommissie, de externe accountant en ook via de halfjaarlijkse BERAP. **PvdA** gaat ervan uit dat het project een vast agendapunt blijft en voortgangsrapportages blijvend komen. De reactie van het College t.a.v. de sociale contracten sprak de fractie zeer aan.

Reactie College

Burgemeester Bijl zegt de analyse van de **VVD** over het feit of de raad na een 'ja' op 18 december nog terug zou kunnen, te onderschrijven. Het College wil de lening ad € 12,5 mln. van het dierenpark voortzetten van 2016 naar 2020. In 2016 wordt de lening afgelost, hiervoor is

ruimte in de cashflowopzet van het dierenpark. Er komt nog een gecompliceerd risico-overzicht, maar er kunnen zich onverwacht nog andere risico's voordoen, bijv. deflatie wat daling van prijzen tot gevolg kan hebben. Het Rijk wil enkele projecten naar voren schuiven. Het College zit ook niet te wachten op lange bouwperiodes, maar wil nog nader overleggen met het dierenpark wat technisch en financieel mogelijk is. Men stelt de raadsfracties voor, het VVD-voorstel voor externe ondersteuning onderling te bespreken. **Burgemeester Bijl** memoreert dat het hele traject in 2003 al is gestart, het is goed te constateren dat binnenkort het definitieve besluit kan worden genomen.

Wethouder Holman weet niet of ondergronds parkeren 'fors' duurder wordt, zoals de VVD verwacht, maar wel dát het duurder wordt. Hierover komt het College nog met een voorstel.

Voorzitter Horstman memoreert de definitieve besluitvorming op 18 december en de amendementen die VVD (externe ondersteuning) en PvdA (regionale werkgelegenheid en intermediair richting ondernemers) overwegen.

VVD verzoekt de notulen van deze vergadering z.s.m. toe te zenden, bijv. via de mail.

Voorzitter Horstman zegt hier aandacht aan te zullen besteden.

4. Rondvraag

Er zijn geen vragen.

5. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken A-stukken

7A. Deregulering Verordening exploitatie openbare voorzieningen (A5)

GroenLinks geeft aan te overwegen met een stemverklaring te komen tijdens de raadsvergadering

7B. Verzamelbesluit begrotingswijzigingen 2208-4 + bijlage RIS.3343 (A6)

Geen opmerkingen.

7C. Belastingverordeningen en tarieven 2009 en verordening sporttarieven 2009 + bijlagen RIS.3346 t/m RIS.3361 (A7)

Geen opmerkingen.

Voorzitter Horstman stelt vast dat stukken 7A, 7B en 7C als A-stukken op de agenda van de raadsvergadering komen.

8. Onderwerpen ter bespreking

8A. Nabericht BERAP II 2008

CDA is blij met de opschoning van de actualijst. Men gaat ervan uit dat in de jaarrekening wel een specificatie van de 20 afgewaardeerde actiefposten zal voorkomen, anders is die wellicht op een andere wijze aan te leveren. Is de post 'functiewaardering' van 2 ton een Fuwa-traject wellicht?

Wethouder Kuper zegt toe nog met een overzicht van de afgewaardeerde activaposten te komen. Over de post 'functiewaardering' moet hij nog intern navraag doen. Dit komt waarschijnlijk nog in of bij het verslag van deze vergadering.

9. Vaststellen verslag vergadering

9A. Raadscommissie Bestuur en Middelen van 13 november 2008

De heer Hoekstra (SP) is niet lid van het CDA zoals in de aanhef staat, maar van de SP.

Met deze correctie wordt het verslag vastgesteld onder dankzegging aan de notulist.

10. Actuele mededelingen vanuit college/presidium

Er zijn geen mededelingen.

11. Ingekomen stukken vanuit het college:

Er zijn geen mededelingen.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter Horstman sluit de vergadering om 22.45 uur onder expliciet dankzegging voor de (tijds)discipline die College en raad hebben betracht bij de bespreking van een omvangrijk raadsvoorstel als Project Centrumontwikkeling Dierenpark-Theater.